

מה הטעם? משום שאין לך יום למטה שלא שולט בו יום אחר עליון. וכשהוא שרוי בתענית חלום, למדנו שאותו יום לא מוסר, עד שמתבטלת אותה גזרה. ואם דוחה אותה ליום אחר, הרי שלטונו של היום האחר הוא, ולא נכנס יום ביום אחר של חברו. כמו זה, אין לך יום שלא התמנה עליו יום עליון למעלה. וצריך אדם להשמר שלא יעשה פגם באותו היום, ולא יפגם לפני שאר הימים האחרים.

ושנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה. אם אדם עושה מעשה למטה כראוי, כף מתעורר כח כראוי למעלה. עושה אדם חסד בעולם - מתעורר חסד למעלה, ושורה באותו היום, ומתעטר בו בשבילו. ואם נוהג אדם ברחמים למטה - מעורר רחמים על אותו יום, ומתעטר ברחמים בשבילו. ואז אותו היום עומד עליו להיות אפוטרופוס עליו בשעה שיצטרף אותו.

כמו זה בהפך של זה. (ועל הכל) אם עושה אדם מעשה אכזרי, כף מעורר באותו יום ופוגם אותו, ואחר כך עומד עליו כמו אכזרי לכלותו מן העולם. באותה מדה שאדם מודד - בה מודדין לו.

שנינו, שישראל נמנעה מהם אכזריות מכל שאר העמים, ולא ייראו מהם מעשה בעולם. שהרי כמה פעלי עינים עומדים על האדם באותו המעשה. אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה, שהרי במעשה תלוי הדבר בכל, לעורר דבר אחר.

רבי שמעון פתח, (בראשית מב) וירא יעקב כי יש שבר במצרים.

רבי שמעון פתח, (בראשית מב) וירא יעקב כי יש שבר במצרים, האי קרא

ממש, ולא ביומא אחרא. מאי טעמא. בגין דלית לך יום לתתא, דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה. וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא, אוליפנא דההוא יומא לא אתעדדי, עד דאתבטל ההוא גזרה. ואי דחי ליה ליומא אחרא, הא שולטנא דיומא אחרא הוא, ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה. פהאי גוונא, לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא. ובעי בר נש לאסתמרא, דלא יעביד פגימו בההוא יומא, ולא יתפגים קמי שאר יומין אחרנין.

ותנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא (דף צ"ב ע"ב) יאות, הכי אתער חילא כדקא יאות לעילא, עביד בר נש חסד בעלמא, אתער חסד לעילא, ושארי בההוא יומא, ואתעטר ביה בגיניה. ואי אתדבר בר נש לרחמי לתתא, אתער רחמי על ההוא יומא, ואתעטר ברחמי בגיניה. וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפוטרופא בגיניה, בשעתא דאצטריך ליה.

בגוונא דא, בהפוכא דדא. (ועל בלא) אי עביד בר נש עובדא דאכזרי, הכי אתער בההוא יומא, ופגים ליה, ולבתר קאים עליה לאכזרי לשיצאה ליה מעלמא. בההיא מדה דבר נש מודד, בה מודדין ליה.

תנן, דישראל אכזריות אתמנע מנייהו, מפל שאר עמין, ולא יתחזון מניה עובדא בעלמא. דהא כמה מארי דעיינין קיימין עליה דבר נש בההוא עובדא, ופאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא, דהא בעובדא תלייא מלתא בכלא, לאתערא מלה אחרא.

רבי שמעון פתח, (בראשית מב) וירא יעקב כי יש שבר במצרים, האי קרא